

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 lutego 2021 r.

ZP-NKWR.431.2.4.2021.EK

Pan
Marian Zwolenik
Dyrektor
Domu Dziecka „Sobieradzik”
w Wojcieszowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 8 stycznia 2021 r. do Wojewody Dolnośląskiego wpłynęło pismo z Biura Rzecznika Praw Dziecka w sprawie informacji o nieprawidłowościach w Domu Dziecka „Sobieradzik” w Wojcieszowie przy ul. Targowej 4, zwanego dalej „Domem” lub „Placówką”. Podnoszone zastrzeżenia i uwagi dotyczyły nieprzestrzegania praw dziecka, zostały one zgłoszone przez trzech podopiecznych Placówki.

W związku z powyższym i na wniosek Rzecznika Praw Dziecka przeprowadzono w dniu 20 stycznia 2021 r. kontrolę w trybie uproszczonym w Domu Dziecka „Sobieradzik” na podstawie Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 20 z dnia 15 stycznia 2021 r. oraz upoważnień nr ZP-NKWR.0030.25.2021.EK i ZP-NKWR.0030.26.2021.EK wydanych przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w dniu 15 stycznia 2021 r.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów w składzie: Edyta Kubicka - starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu oraz Tomasz Borecki - inspektor wojewódzki - kontroler.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń składanych przez Dyrektora Placówki Pana Mariana Zwolenika, rozmów z wychowankami i pedagogiem. W trakcie kontroli sporządzono notatki z rozmów z dziećmi, przyjęto do protokołu ustne wyjaśnienia. Kontrola została odnotowana w zeszycie kontroli pod datą 20 stycznia 2021 r. Celem przeprowadzonego postępowania kontrolnego była ocena funkcjonowania jednostki w zakresie wniesionych zastrzeżeń, ze szczególnym zwróceniem uwagi na sytuacje

zgłoszone przez wychowanków Domu.

W zakresie działalności Placówki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzona nieprawidłowość mogła wpłynąć na obniżenie standardów opiekuńczo – wychowawczych wypełnianych przez Placówkę.

Dom Dziecka „Sobieradzik” w Wojcieszowie jest publiczną placówką opiekuńczo - wychowawczą typu socjalizacyjnego prowadzoną przez Powiat Złotoryjski na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr PS.I.A 9013/12/08 z dnia 12 lutego 2008 r. zmienionej decyzją nr ZP – NKWR.9423.2.20.2019.MP z dnia 30 stycznia 2020 r. Placówka zabezpiecza 14 miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodzin własnych. Bieżącą jej działalność określa Regulamin organizacyjny przyjęty uchwałą nr 78/2020 Zarządu Powiatu Złotoryjskiego z dnia 31 stycznia 2020 r. Ustalono, że został on opracowany m.in. w oparciu o zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821), zwanej dalej „ustawą” oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720). Powyższy dokument określał m.in. cele i zadania jednostki oraz prawa i obowiązki wychowanków. (dowód: akta kontroli str. 12-21)

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych w Placówce umieszczonych było 26 wychowanków, na 14 regulaminowych miejsc. Z oświadczenia Dyrektora odnośnie przekroczenia limitu liczebności wynika, że 4 podopiecznych przebywa w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, a od września 2020 r. przyjęto 8 dzieci w trybie interwencyjnym w związku z powstałą i pogarszającą się w okresie jesiennym sytuacją epidemiczną. Z powodu dużej liczby dzieci w miesiącu październiku 2020 r. zatrudniono w Placówce dodatkowego wychowawcę, a w razie potrzeby, dyżury wypełniał także Dyrektor jednostki. Z końcem roku udało się sfinalizować sprawę powrotu do domu biologicznego 5 dzieci z sąsiedniej placówki opiekuńczo – wychowawczej „Mały Sobieradzik”, do której będą przeniesione dzieci z „Sobieradzika”, a kolejna dwójka w styczniu 2021 r. została umieszczona w rodzinie adopcyjnej. Aktualnie sprawy te są w toku porządkowania, mającego na celu osiągnięcie standardu liczebności. W związku z sytuacją epidemiczną, nowopowstały budynek z przeznaczeniem na placówkę opiekuńczo – wychowawczą, nie został oddany do użytku 30 listopada 2020 r., jak planowano i z czym liczone się przyjmując kolejne dzieci do „Sobieradzika”. Z informacji przekazanych przez Dyrektora jednostki, pismem z dnia 19.01.2021 r. wynika, że na Sesji Rady Powiatu Złotoryjskiego w dniu

28.01.2021 r. podjęto uchwałę o otwarciu nowej placówki opiekuńczo - wychowawczej. Jej uruchomienie spowoduje ostateczne rozwiązanie problemu liczebności w „Sobieradziku”. W związku z zaistniałą sytuacją należy zadbać przede wszystkim o bezpieczeństwo dzieci, zapewnić im opiekę na wymaganym poziomie i mieć na względzie, że przekroczenie dopuszczalnego limitu miejsc może wpłynąć na pogorszenie standardów opiekuńczo – wychowawczych wypełnianych przez Placówkę, o których mówi ustawa oraz rozporządzenie. *(dowód: akta kontroli str22-24)*

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego oraz zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji ustalono następujący stan faktyczny w odniesieniu do zastrzeżeń i uwag zawartych w piśmie.

Przedmiotowa skarga do Rzecznika Praw Dziecka została przekazana przez trzy wychowanki, w wieku 16, 13 i 11 lat, przebywające w Placówce od roku w przypadku jednej podopiecznej i 7 oraz 8 lat w przypadku pozostałych dwóch. Najstarsza z dziewcząt przebywa od września 2020 r. w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym na terenie kraju (zwanego dalej MOW) i od 2017 r. jest to już jej ósmy tego typu ośrodek. Z każdego poprzedniego uciekała, następstwem czego były skreślenia jej z listy wychowanków. Dziewczyna była w latach 2014 – 2015 dwukrotnie hospitalizowana w Szpitalu Psychiatrycznym, a w Placówce i młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (jeśli nie ucieknie) udzielana jest jej pomoc specjalistyczna. Pochodzi z rodziny z wieloma problemami, w placówkach opiekuńczo -wychowawczych przebywało lub nadal przebywa jej rodzeństwo, a część z nich również była umieszczona w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych. Rodzice są pozbawieni praw rodzicielskich. Młodsza trójka jej rodzeństwa zgłoszona została do adopcji, jednak z małymi szansami na powodzenie, ze względu na ich duże dysfunkcje rozwojowe. Wychowanka ta, po udzielonej przez MOW przepustce na Święta Bożego Narodzenia w 2020 r. (podczas której z całym rodzeństwem przebywała w domu biologicznym pod opieką pełnoletniego brata), zanim w dniu 4 stycznia 2021 r. została pod eskortą pedagoga z Placówki odwieziona z powrotem do MOW, spędziła wieczór i noc w „Sobieradziku”. W tym czasie wymownie manifestowała swój sprzeciw i niezadowolenie z powodu konieczności powrotu na czas ferii zimowych do MOW-u, obarczając za to kadrę pracowniczą Domu, a szczególnie dyrektora, który w mniemaniu wychowanki był głównym inicjatorem tego pomysłu. Zaznaczyć należy, że w przypadku tej wychowanki przepustka została wydana wyłącznie za zgodą sądu na wniosek pracowników MOW-u. Efektem jej frustracji w czasie krótkotrwałego pobytu w Placówce była skarga

złożona w dniu 3 stycznia 2021 r. do Rzecznika Praw Dziecka, w której przytoczyła również uwagi dwóch pozostałych koleżanek. O całej sprawie Dyrektor Placówki dowiedział się nazajutrz, tj. 4 stycznia 2021 r., po wyjeździe ww. podopiecznej do MOW-u, od dwóch pozostałych wychowanek, które z własnej inicjatywy poinformowały Dyrektora o zdarzeniu i jednocześnie przepraszały, za to co zrobiły. Przyznały się do zafałszowania obrazu i sytuacji panującej w Placówce i działania pod wpływem emocji, za sprawą najstarszej wychowanki. Zrobiły to wyłącznie za jej namową. Przyznały także, że żadna informacja podana w skardze nie ma potwierdzenia w rzeczywistości. Jak oświadczyły, było to napisane w złości i z chęci zemsty najstarszej podopiecznej za brak przepustki na ferie zimowe. Dyrektor, w dniu 7 stycznia 2021 r., w obecności pedagoga Domu przeprowadził z dziewczynami rozmowę, z której sporządzono notatkę i w której dokładnie opisano przebieg zdarzeń z wieczora 3 stycznia 2021 r., którą również podpisały wychowanki. W dniu 13 stycznia 2021 r. do Placówki zadzwoniła wychowanka z MOW, autorka skargi, która w trakcie rozmowy negocjowała jej treść i przepraszała za swoje zachowanie. *(dowód: akta kontroli str.26-27,31-32,41, 49)*

W obliczu zaistniałej sytuacji i pomimo powyższego, podczas kontroli w jednostce zapoznano się z dokumentacją z obszarów, do których wniesiono zarzuty oraz rozmawiano z wychowanekami, również z dwiema podopiecznymi, które uczestniczyły w zdarzeniu w dniu 3 stycznia 2021 r. W wyniku analizy zebranych materiałów oraz rozmów stwierdzono, że żadna ze zgłoszonych nieprawidłowości nie potwierdziła się. Ustalono:

1. Pościel, ręcznik i inna bielizna nocna jest zmieniana przynajmniej raz na dwa tygodnie. Dorosłe dzieci zmieniają ją same, młodszym robi to pracownik lub starsze rodzeństwo. Dzieci moczące się mają zmienianą pościel i bieliznę w zależności od potrzeb.

(dowód: akta kontroli str.28,51,58-69)

2. Środki chemiczne i kosmetyczne są w wystarczającej ilości, a nawet zdaniem dzieci, jest ich nadmiar. W wyniku przeprowadzonej akcji - zbiórki tych środków w miesiącach listopadzie i grudniu 2020 r., ich zapas zabezpiecza potrzeby na cały 2021 r. Nigdy w Placówce nie było problemu z ich ilością. Wychowanka jadąc do MOW każdorazowo otrzymuje pełen zestaw środków czystości. Potwierdzeniem powyższego są listy wydanych dziewczynie artykułów wraz z jej własnoręcznym podpisem. Również są wysyłane do MOW paczki z tymi środkami. W grudniu dzieci otrzymały 6 razy podarunki od sponsorów, w dużej mierze były to kosmetyki dobrych firm.

(dowód: akta kontroli str.28,52-53,58-69)

3. Zaopatrzenie dzieci w odzież i obuwie jest w wystarczającym zakresie tylko ze środków budżetowych, a jest jeszcze wiele akcji sponsorskich, w wyniku których dzieci otrzymują nową odzież lub mają możliwość jej zakupu w markowych sklepach. Każde dziecko ma prowadzoną kartę odzieżową, w którą wpisuje się zakupione ubrania i buty. Wychowanka z MOW w 2019 r. dokonała zakupu odzieży na kwotę 1.499,91 zł, a w 2020 r. na kwotę 1.586,86 zł. Obecnie zakupy w galeriach handlowych są dokonywane rzadziej, ze względu na sytuację epidemiczną.

(dowód: akta kontroli str.28,54-56,58-69)

4. Wszystkie dzieci otrzymują świadczenie 500+ oraz wyprawkę szkolną Dobry Start – 300 +. Świadczenie 500+, zgodnie z uzgodnieniami ze Starostwem Powiatowym w Złotoryi, jest gromadzone na odrębnym koncie bankowym i są to środki przeznaczone na osobiste potrzeby każdego wychowanka. Dzieci ich nie otrzymują do ręki, a jedynie są z nich dokonywane opłaty za np. dodatkowe zajęcia, kursy prawa jazdy, aparaty ortodontyczne, itp. Po opuszczeniu Placówki pozostała część zebranych środków będzie przekazana dzieciom.

(dowód: akta kontroli str.57,58-69)

5. Dzieciom nie odbiera się przepustek do domów biologicznych. W przypadku wszystkich wychowanków umieszczonych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, decyzję w tej sprawie podejmuje sąd na wniosek ośrodka. Wychowanka z MOW każdorazowo, gdy tylko miała zgodę na przepustkę była urlopowana. W 2019 r. Dyrektor Placówki jednorazowo zwrócił się do sądu o anulowanie stałej przepustki dla niej, ze względu na demoralizujący wpływ i ciągłe ucieczki dziewczyny. Nigdy jednak nie skorzystano z takiej możliwości, zawsze miała ona możliwość korzystania z przepustek.

(dowód: akta kontroli str.27,33-40,58-69)

6. Dzieci korzystają z toalet, które zapewniają intymność, mogą się również w nich zamknąć na kluczyk. Opisana w skardze sytuacja nie miała miejsca. Zaistniała natomiast konieczność przeprowadzenia u wychowanki testu na obecność narkotyków w moczu. Ponieważ podopieczni w wielu przypadkach fałszują wyniki swoich próbek, pedagog Placówki doprowadza dziecko do toalety i w jego obecności, odwrócony plecami do wychowanka, czeka na próbkę.

(dowód: akta kontroli str.28,30,58-69)

7. Wszystkie dzieci są traktowane równo. Ze względu na niewłaściwe zachowania, niektórzy podopieczni mogą ponosić ustalone w Placówce konsekwencje. W rozmowach dzieci nie potwierdziły nierównego traktowania czy szykanowania przez wychowawców. Odnosząc się do stosownych w Placówce kar, bardziej zwracały uwagę

na mniejsze przywileje, obniżenie kieszonkowego, chwilowy zakaz korzystania z telefonu komórkowego. Część dzieci nie potrafiła wskazać kar, ponieważ nigdy ich nie otrzymała. *(dowód: akta kontroli str.58-69)*

Rozmowy z dziećmi nie pozostawiły wątpliwości, że przestrzegane są prawa dziecka, proces opiekuńczo – wychowawczy wypełniany jest zgodnie z obowiązującym standardem, z zastrzeżeniem liczby dzieci, która została przekroczona. W tym zakresie zostanie wydane stosowane zalecenie.

Placówka zapewnia opiekę przez wykwalifikowaną kadrę, trzech jej pracowników to absolwenci wyższych studiów pedagogicznych i jednocześnie byli wychowankowie „Sobieradzika”. Dzieci odnoszą sukcesy szkolne, w okresie ostatnich lat 9 z nich ukończyło studia (jeden Politechnikę Wrocławską, a inna wychowanka psychologię w Anglii). Wielu usamodzielnionych zdobyło zawód, założyło z sukcesem swoje rodziny i gdy tylko mają możliwość odwiedzają Placówkę.

Podopieczni w rozmowach bardzo pozytywnie wypowiadali się o Panu Dyrektorz, Pani Pedagog i w ogóle o Domu. Podkreślali, że zawsze mogą na nich liczyć, szczególnie na Pana Dyrektora. Wyrażali dezaprobatę dla sytuacji, która się wydarzyła z inicjatywy wychowanki z MOW. Podali, że wychowawcy udzielają pomocy i wsparcia w różnych sytuacjach tego wymagających. Siedemnastoletnia wychowanka, z którą rozmawiano deklarowała, że po uzyskaniu pełnoletniości do czasu zakończenia nauki chciałaby zostać w Placówce, choć wcześniej zdecydowana była ją opuścić. Decyzję taką podjęła po pobycie wakacyjnym w domu biologicznym. Spośród kadry pracowniczej, dzieci wskazywały osoby, które darzą zaufaniem, a większość rozmówców wskazała na wszystkich wychowawców.

(dowód: Akta kontroli str. 58-69)

Dzieci znały zasady obowiązujące w Domu, były informowane o prawach i obowiązkach. Potwierdzały przestrzeganie praw dziecka, w tym do podmiotowego traktowania, swobody wyrażania myśli i poglądów, ochrony zdrowia, nauki i wypoczynku, informacji. Podkreślały, że wychowawcy wymagają przestrzegania zasad i realizacji obowiązków, równocześnie przestrzegając praw dzieci do ochrony i poszanowania godności, ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem. Odpowiednio do wieku i stopnia dojrzałości, uzyskiwały informacje i mogły wyrażać opinie w sprawach ich dotyczących. Nie wnosiły żadnych uwag, co do możliwości podtrzymywania kontaktów osobistych i telefonicznych z członkami rodzin. Dzieci potwierdziły zaopatrzenie we wszystkie podręczniki i przybory szkolne oraz pomoce do nauki i zabawki, odzież, obuwie, środki

czystości. Wychowankowie spędzali czas wolny w wybrany przez siebie sposób, w ostatnich miesiącach z zachowaniem reżimu sanitarnego wynikającego z sytuacji epidemicznej. Rozumieją te obostrzenia i stosują się do nich. W związku z tym, że Placówka położona jest na bardzo dużej posesji, z przestrzenią zieloną (mieści się w starym pałacu, z przynależnym mu otoczeniem parkowym) oraz pięknym placem zabaw wśród drzew, czas ograniczeń wynikających z pandemii nie był i nadal nie jest tak dotkliwie odczuwalny. Dzieci mogą nadal spędzać czas wolny na powietrzu, w swoim otoczeniu z wykorzystaniem sprzętów sportowych i innego wyposażenia Placówki.

Aktualnie wychowankowie „żyją” nowo wybudowanym i komfortowo wykończonym budynkiem, który niebawem ma być kolejnym miejscem zamieszkania dla niektórych z nich.

(dowód: akta kontroli str.58-69)

W zakresie kontrolowanych zagadnień zarzuty przywołane w piśmie, dotyczące nieprzestrzegania praw dziecka, nie znalazły potwierdzenia.

W wyniku przeprowadzonej kontroli w trybie uproszczonym w Domu Dziecka „Sobieradzki” w Wojcieszowie stwierdzono nieprawidłowość:

1. Przekroczona regulaminowa liczba miejsc.

Wobec stwierdzonej nieprawidłowości wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Uregulować kwestię liczby dzieci w Placówce.

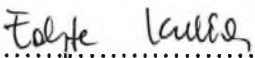
Podstawa prawna: art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

Termin realizacji: 28 lutego 2021 r.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2020 r. poz. 821).

Proszę w terminie do dnia 15 marca 2021 roku powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

DANINA ZAWILLA
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

